

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20

II. Razumijevanje teksta:

	5

III. Gramatika i vokabular:

	15

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10

Ukupni broj bodova:

	50

Članovi državnoga povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Zadar, 2. – 4. svibnja 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Publius Ovidius Naso, Amores, II, 12, 1-24

Pjesnik slavi pobjedu jer je unatoč mnogim preprekama uspio osvojiti djevojku.

Ite, triumphales circum mea tempora laurus!
 Vicinus: in nostro est, ecce, Corinna sinu,
 quam vir, quam custos, quam ianua firma – tot hostes! –
 servabant, ne qua posset ab arte capi.
 Haec est praecipuo victoria digna triumpho, 5
 in qua, quaecumque est, sanguine praeda caret.
Non humiles muri, non parvis oppida fossis
cincta, sed est ductu capta puella meo!
Pergama cum caderent bello superata bilustri,
ex tot in Atridis pars quota laudis erat? 10
 At mea seposita est et ab omni milite dissors
 gloria, nec titulum muneris alter habet.
 Me duce ad hanc voti finem, me milite veni;
 ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui.

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Nec casum fortuna meis immiscuit actis: 15
 huc ades, o cura parte Triumphe mea!
 Nec belli est nova causa mei. Nisi rapta fuisset
Tyndaris, Europae pax Asiaeque foret;
femina silvestres Lapithas populumque biformem
 turpiter apposito vertit in arma mero; 20
femina Troianos iterum nova bella movere
 impulit in regno, iuste Latine, tuo;
femina Romanis etiamnunc urbe recenti
 immisit soceros armaque saeva dedit.

KOMENTAR:

1 tempora = *caput*; 2 sinus – zagrljaj; 4 ne qua... ab arte = *ne aliqua arte*; 6 quaecumque = *qualiscumque*;
 7-8 Non humiles muri, non parvis oppida fossis cincta = *Non humiles muri [capti sunt], non oppida, parvis fossis cincta, [capta sunt]*; 9 Pergama, -orum, n. – Pergam, trojanska tvrđava; bilustris – desetogodišnji;
 10 ex tot in Atridis pars quota laudis erat = *ex tot [ducibus], qualem partem laudis habebant Atridae*; Atridae – Atrejevići (Agamemnon i Menelaj); 11 dissors – udaljen; 12 titulus – zasluga; munus – podvig; 13 finis – ispunjenje; me milite – osobno ratujući; 15 casus – slučaj; 16 parte – v. *pario*; 18 Tyndaris – Tindarejeva kći (Helena); Europae pax Asiaeque = *inter Europam et Asiam*; foret = *esset*; 19 femina – misli se na Hipodamiju, ženu lapitskoga kralja Piritoja; Lapithae – Lapiti, mitski narod; populus biformis = *Centauri*;
 20 merum = *vinum*; 21 femina = *Lavinia*; bella movere – pokrenuti rat; 23 femina = *Sabina*; urbe recenti – ablativ apsolutni (bez participa)

maks. 20

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Što je pjesniku donijelo ljubavnu pobjedu?

- A puka slučajnost
- B tuđa pomoć
- C vlastiti trud

	maks. 1

2. Što je bio povod ratu među kontinentima?

- A izdaja
- B otmica
- C ubojstvo

	maks. 1

3. S kime je dvoliki narod ukrstio oružje?

- A s gorštacima
- B s nomadima
- C s otočanima

	maks. 1

4. Kakav je bio kralj s kojim su zaratili Trojanci?

- A odvažan
- B iskusan
- C pravedan

	maks. 1

5. Tko je krenuo na Rimljane nedugo nakon osnivanja grada?

- A braća njihovih žena
- B muževi njihovih žena
- C očevi njihovih žena

	maks. 1

	maks. 5

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Kojega roda oblik **haec ne može** biti?

- A muškoga
- B ženskoga
- C srednjega

	maks. 1

2. Što je oblik **capi**?

- A imperativ
- B indikativ
- C infinitiv

	maks. 1

3. Kako pridjev **alter** glasi u dativu singulara?

- A *alteri*
- B *alteris*
- C *altero*

	maks. 1

4. Što **ne može** biti oblik **ades**?

- A imperativ
- B indikativ
- C konjunktiv

	maks. 1

5. Koji od navedenih oblika po značenju može odgovarati obliku **ite**?

- A *eatis*
- B *istis*
- C *itis*

	maks. 1

6. Kojim zavisnim rečenicama pripada rečenica **...ne qua posset ab arte capi**?

- A dopusnim
- B namjernim
- C posljedičnim

	maks. 1

7. Kojoj vrsti pogodbenih rečenica pripada rečenica **Nisi rapta fuisset Tyndaris...**?

- A realnim
- B potencijalnim
- C irealnim

	maks. 1

8. Koji se od navedenih izraza može prevesti **natjeravši Trojance**?

- A *Troianis impellentibus*
- B *Troianis impellendis*
- C *Troianis impulsis*

	maks. 1

9. Što je specifično kod pridjeva **humilis**?

- A genitiv plurala pozitiva
- B opisna komparacija
- C tvorba superlativa

	maks. 1

10. Koji je ablativ u izrazu **sanguine praeda caret**?

- A *ablativus comparationis*
- B *ablativus originis*
- C *ablativus separationis*

	maks. 1

11. Kako se na latinskom kaže **rađamo**?

- A *paramus*
- B *paremus*
- C *parimus*

	maks. 1

12. Što je antonim glagola **seponere**?

- A *amittere*
- B *coniungere*
- C *detrahere*

	maks. 1

13. Što se od navedenoga nalazi u sljedećem pentametru?

Vicinus: in nostro est, ecce, Corinna sinu

- A afereza
- B dijereza
- C siniceza

	maks. 1

14. Kako nazivamo ponavljanje iste riječi na početku uzastopnih stihova ili skupina stihova (usp. stihove 19-24)?

- A anafora
- B epifora
- C simploka

	maks. 1

15. Koji od navedenih heksametara sadrži **najviše daktila**?

- A *ite triumphales circum mea tempora laurus*
- B *quam vir, quam custos, quam ianua firma, tot hostes*
- C *Pergama cum caderent bello superata bilustri*

	maks. 1

	maks. 15

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koje od navedenih djela nije Ovidijevo?

- A *Heroides*
- B *Sermones*
- C *Tristia*

	maks. 1

2. Koji je od navedenih stihova napisao Ovidije?

- A *Ille ego qui fuerim, tenerorum lusor amorum*
- B *Omnia vincit Amor: et nos cedamus Amori*
- C *Odi et amo. Quare id faciam, fortasse requiris*

	maks. 1

3. Što je glavna tema Ovidijeva djela *Fasti*?

- A građevine
- B svetkovine
- C umjetnine

	maks. 1

4. Gdje je rođen Ovidije?

- A u Asiziju
- B u Gabijima
- C u Sulmonu

	maks. 1

5. Za vladavine kojega je cara Ovidije prognan iz Rima?

- A Augusta
- B Kaligule
- C Tiberija

	maks. 1

6. Koja je boginja na sve načine pokušavala spriječiti Eneju da u Italiji osnuje novu Troju?

- A Dijana
- B Junona
- C Minerva

	maks. 1

7. Tko je bio nesuđeni Latinov zet?

- A Amulije
- B Numitor
- C Turno

	maks. 1

8. Koji se trijumfalni luk nalazi na ulazu u *Forum Romanum*?

- A Druzov slavluk
- B Janov slavluk
- C Titov slavluk

	maks. 1

9. Koliko priča iz mitologije sadrže Ovidijeve *Metamorfoze*?

- A oko 50
- B oko 150
- C oko 250

	maks. 1

10. Oko kojega je brežuljka Romul uzorao brazdu i tako odredio granice novoga grada?

- A oko Aventina
- B oko Kapitolija
- C oko Palatina

	maks. 1

	maks. 10

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Ite, triumphales circum mea tempora laurus!	Idite, slavodobitne lovorike, oko moje glave!	1
Vicinus: in nostro est, ecce, Corinna sinu,	Pobijedili smo (pobijedio sam): evo, Korina je u našem (mojem) zagrljaju,	1
quam vir, quam custos, quam ianua firma,	koju muž, koju čuvar, koju čvrsta vrata	1
– tot hostes! – servabant,	– toliko neprijatelja! – čuvali su,	1
ne qua posset ab arte capi!	da ne može biti ulovljena nekim umijećem!	1
Haec est praecipuo victoria digna triumpho,	Ova je pobjeda dostojna osobita trijumfa,	1
in qua... sanguine praeda caret,	u kojoj je plijen bez krvi,	1
quaecumque est.	koji (kakav) god jest (bio).	1
Non humiles muri,	Ne (nisu) niske zidine,	1
non parvis oppida fossis cincta,	ne (nisu) utvrde (gradovi), opasani malenim jarcima,	1
sed est ductu capta puella meo!	već je djevojka osvojena pod mojim vodstvom!	1
Pergama cum caderent	Kad je Pergam padao (pao),	1
bello superata bilustri,	svladan u desetogodišnjem ratu,	1
ex tot in Atridis pars quota laudis erat?	od toliko [vođa], koliki su dio hvale imali Atrejevići (koliki je dio hvale bio kod Atrejevića)?	1
At mea seposita est... gloria,	Ali moja je slava odvojena	1
et ab omni milite dissors,	i udaljena od svakoga vojnika,	1
nec titulum muneris alter habet.	i nema [nitko] drugi zaslugu za [moj] podvig.	1
Me duce... me milite	Pod svojim vodstvom, osobno ratujući	1
ad hanc voti finem... veni;	došao sam do ovoga ispunjenja želje;	1
ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui.	sâm sam bio konjanik, sâm pješak, sâm zastavnik.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – C; 2 – B; 3 – A; 4 – C; 5 – C

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – A; 2 – C; 3 – A; 4 – C; 5 – A; 6 – B; 7 – C; 8 – C; 9 – C; 10 – C; 11 – C; 12 – B; 13 – A; 14 – A; 15 – C

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – B; 2 – A; 3 – B; 4 – C; 5 – A; 6 – B; 7 – C; 8 – C; 9 – C; 10 – C